

Czym jest asceza?

Legenda o świętym Aleksym

Hagiografia – żywotopisarstwo, dział piśmiennictwa średniowiecznego obejmujący żywoty świętych i parenetyczny (kształtujące wzorce osobowe).

- Legenda – utwór przeznaczony do głośnej lektury, najczęściej żywot świętego, czytany przez zakonników, np. w czasie posiłków
- *Legenda o świętym Aleksym* to żywot świętego, który żył najprawdopodobniej w V w. w Syrii jako żebrak, przed śmiercią ujawnił słudze kościelnemu, że pochodził z Rzymu, skąd uciekł unikając małżeństwa. Jego biografia stała się podstawą legendy, która stała się popularna w Europie, a w Polsce przetłumaczona ją z łaciny w XV wieku.

Żywot – dydaktyczny gatunek średniowieczny pokazujący koleje życia świętego, utwór pisany prozą lub wierszem, mający stały schemat:

- prośba autora o natchnienie od Boga,
- cudowne narodziny świętego,
- młodość (grzeszna lub niedoskonała),
- moment nawrócenia,
- święte życie,
- cuda po śmierci potwierdzające świętość.

Żywot świętego Aleksego

Zdarzenia	Realizacja w <i>Legendzie o świętym Aleksym</i>	Znaczenie
Narodziny	<ul style="list-style-type: none">• Aleksey pochodził z książęcego rodu; oboje rodzice (Eufamijan i Aglijas) praktykowali cnoty chrześcijańskie (opieka nad ubogimi i pielgrzymami)• Bezdietne małżeństwo wymodliło narodziny Aleksego; w przyjściu syna na świat pomogło również wstawiennictwo modlitewne ludzi, dla których rodzice Aleksego byli dobroczyńcami	<ul style="list-style-type: none">• Narodziny Aleksego jako cud (ingerencja Boga)• Bóg potwierdza wyjątkowość Aleksego jeszcze przed jego pojawieniem się na świecie
Młodość	<ul style="list-style-type: none">• Służba boża, w której Aleksey góruje nad ojcem – doskonałym chrześcijaninem• Małżeństwo z córką cesarską, Famijaną• Opuszczenie żony w noc poślubną (wezwanie do zachowania dziewictwa, powstrzymanie się od miłości fizycznej)	<ul style="list-style-type: none">• Zapowiedź przyszłych dokonań Aleksego (jego świętość objawia się już w młodości)• Moment małżeństwa jako sprawdzian świętości bohatera (odrzućcie pokus świata doczesnego)
Czyny świadczące o świętości	<ul style="list-style-type: none">• Rozdanie majątku ubogim• Rezygnacja z godności książęcej (życie w nędzy)• Opuszczenie miejsca, w którym zyskał u ludzi opinię świętego• Szesnaście lat męki w domu rodzinnym (znoszenie upokorzeń)• Cierpienie jako wyraz miłości do Boga	<ul style="list-style-type: none">• Czyny Aleksego to wyraz chrześcijańskiego heroizmu• Potwierdzenie cnót Aleksego (miłosierdzia, pokory, ubóstwa)• Umartwianie ciała drogą do osiągnięcia duchowej doskonałości

Żywot św. Aleksego

Zdarzenia	Realizacja w <i>Legendzie o świętym Aleksym</i>	Znaczenie
Cuda	<ul style="list-style-type: none">• Maryja schodzi z obrazu, by nakazać klucznikowi wpuszczenie Aleksego do kościoła	<ul style="list-style-type: none">• Świętość Aleksego, uwiarygodniona interwencją Matki Boskiej
Śmierć	<ul style="list-style-type: none">• Spisanie własnej biografii w przedśmiertnym liście, stanowiącym rodzaj duchowego testamentu.• Nadprzyrodzone zdarzenia towarzyszące śmierci (samoistne bicie dzwonów)• Oddanie hołdu zmarłemu przez dostojników świeckich i kościelnych (papieża, cesarza, kardynałów)	<ul style="list-style-type: none">• Święta śmierć jako ukoronowanie cnotliwego życia• Spełnienie dążeń Aleksego (osiągnięcie zbawienia)
Cuda po śmierci	<ul style="list-style-type: none">• Uzdrawiająca moc ciała Aleksego (jego woń leczy z wszelkich chorób)• Niemożność wyjęcia listu z ręki zmarłego (nie może tego zrobić ani cesarz, ani papież, jedynie żona Aleksego)	<ul style="list-style-type: none">• Potwierdzenie świętości (ciało Aleksego staje się relikwią)• Aleksey jako pośrednik między Bogiem a ludźmi (dzięki jego wstawiennictwu ludzie otrzymują łaski od Boga)

Charakterystyka Aleksego

- Syn bogatego możnowładcy.
- Cudowne narodziny świadczą o tym, że jest kimś wyjątkowym.
- Wzorem swoich rodziców jest bardzo religijny.
- Kocha rodziców (jest posłusznym synem).
- Realizuje plany ojca odnośnie do własnej przyszłości (zgadza się na ślub z córką cesarza).
- W chwili ślubu przewyższa chwałą swojego własnego ojca (staje na szczycie hierarchii feudalnej).
- Odrzuca świecki model życia, ulegając wezwaniu Boga (ucieczka od świata – łac. fuga mundi);
- Rozdając bogactwa, staje się anonimowym nędzarzem (wyrzeka się dóbr świata feudalnego: władzy, zaszczytów, godności, szacunku poddanych, bogactwa).
- Wyrzeka się domu i rodziny.
- Jako nędzarz schodzi na dno średniowiecznej hierarchii feudalnej.
- Jest silny (potrafi przeciwstawić się pokusom: nie chce zostać uznany za świętego za życia po cudownej ingerencji Matki Boskiej, przez wiele lat żyje jako anonimowy żebrak pod schodami własnego domu).
- Po śmierci zostaje uznany za świętego.

Asceza

- praktykowanie dobrowolnego wyrzeczenia się pewnych dóbr, wartości i aktywności życiowych w celu osiągnięcia świętości, czystości i doskonałości duchowej oraz zbawienia,
- fizyczne i psychiczne umartwianie się w celu doskonalenia duszy, ucieczka od świata – fuga mundi,

Asceta to człowiek uprawiający ascezę. Jest nim św. Aleksy.